

Avalent>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema? Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Luksemburg

1 Kas pöörduda tavalisse tsiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?

Luksemburgi Suurhertsogiriigis tegeleb tsiviil- ja kaubandusajadega üldkohtuna ringkonnakohus (*tribunal d'arrondissement*). Kohturingkondi on kaks – Luxembourg ja Diekirch – ning kummaski tegutseb üks ringkonnakohus.

Ringkonnakohus on pädev menetlema kõiki tsiviil- ja kaubandusajaju, millega seoses ei ole õigusaktidega antud pädevust muule kohtule.

Puuduvad kaubandusajaju menetlevad erikohtud, mis on olemas mõnes teises riigis. Kaubandusajaju menetlevad ringkonnakohtu erikolleegiumid, kes järgivad tavapäraselt menetlust.

Erikohtud vastutavad peamiselt järgmise eest:

väiksemad kohtuvaidlused: kui nõude summa on alla 10 000 euro, on pädevad kohtud rahukohtud (*justices de paix*). Selliseid kohtuid on Luksemburgis kolm – üks asub Luxembourgis, teine Esch-sur-Alzette'is ja kolmas Diekirchis – ning neil kõigil on konkreetne territoriaalne pädevus.

Tööõiguse küsimused: töökohus (*tribunal du travail*) on pädev menetlema töölepingutega seotud kohtuasju. Selliseid kohtuid on Luksemburgi Suurhertsogiriigis kolm – üks asub Luxembourgis, teine Esch-sur-Alzette'is ja kolmas Diekirchis – ning neil kõigil on konkreetne territoriaalne pädevus.

Praktikas asub töökohus rahukohtu ruumides.

Üürilepingud: üürilepinguid käsitlevate vaidluste korral on pädev rahukohus (*Juge de paix*), olenemata hagi summast. Kui hagi on seotud üürisummaga, tuleb see enne asjakohasele kohtule esitamist esitada konkreetse omavalitsuse üürikomisjonile (*commission des loyers*).

Naabritevahelised vaidlused: enamik sellistest vaidlustest on seotud servituudi seadmise õiguse või piiriküsimustega ning kuuluvad rahukohtu pädevusse.

Kuid kui juhtum muutub keerukamaks ja taotletakse kahjuhüvitist, on otsustav tegur hagi summa – kui see on üle 10 000 euro, on pädev kohus ringkonnakohus.

Sotsiaalkindlustuse küsimused: sotsiaalkindlustuse asjades on pädev kohus sotsiaalkindlustuse vahekohus (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*).

Vahekohus asub Luxembourgis ja tema pädevus hõlmab kogu riigi territooriumi.

Ülelaenamisega seotud probleemid: neid asju on pädev menetlema rahukohus.

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saan teada, millisesse tsiviilkohtusse pean ma pöörduma?

2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tavaline tsiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?

Rahukohus on pädev menetlema tsiviil- ja kaubandusajaju, kui nõude summa (mis ei hõlma intresse ja kulusid) on väiksem kui 10 000 eurot. Kui nõue on sellest suurem, menetleb asja ringkonnakohus.

Ringkonnakohus on alati pädev menetlema asju, millel puudub rahaline väärtus (näiteks perekonnaasjad).

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)

2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel

Üldjuhul on pädev kohus kostja elukohajärgne kohus. Selle põhimõtte eesmärk on pakkuda kostjale teatavat kaitset, sest tal on lihtsam end kaitsta kodulähedases kohtus.

Kui kostja on füüsiline isik, on pädev tema elukoha või alalise asukoha järgne kohus.

Äriühinguid, ühendusi jt võib kaevata mitte ainult nende registrijärgse asukoha järgsesse kohtusse, vaid ka nende filiaali või agentuuri asukohajärgsesse kohtusse, tingimusel et neil on seal esindaja, kes on volitatud suhtlema kolmandate isikutega, ning et vaidlus on seotud selle filiaali või agentuuri tegevusega.

2.2.2 Erandid

2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?

Lepingud: hageja võib esitada hagiavalduse kas kostja elukohajärgsele kohtule või – olenevalt lepingu laadist – sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kaupa tarnitakse või teenuseid osutatakse.

Kahju põhjustanud teoga (lepinguväline kahju) seotud vastutuse küsimustes ning paralleelselt kriminaalmenetlusega algatatud tsiviilkohtumenetluse raames võib hagiavalduse esitada kostja elujärgsele kohtule või sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kahju kanti või tekitati.

2.2.2.2 Millal peab valida teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Järgmistes küsimustes:

1. alaealiste abiellumisavaldused, abielu tühistamise avaldused, abielu edasilükkamise avalduste tühistamine või pikendamine, abielu suhtes vastuväite esitamise avaldused ja selliste avalduste tühistamine;

2. abielulepinguid ja abieluvararežiimi käsitlevad avaldused ning varalahususe taotlused;

3. avaldused, mis on seotud abikaasade õiguste ja kohustustega ning osalemisega abielu või registreeritud kooselu kulude tasumises;

4. registreeritud kooselu lõpetamine;

5. elatisnõuded;

6. avaldused, mis on seotud suhtlusõiguste teostamisega, laste elukorraldusega ning osalemisega nende toetamises ja üleskasvatamises;

7. avaldused, mis on seotud hooldusõiguste teostamisega, välja arvatud avaldused, mis on seotud hooldusõiguse äravõtmisega;

8. otsused alaealiste vara seadusliku haldamise kohta ja otsused alaealiste eestkoste kohta;

9. avaldused, millega taotletakse oma kodust eemaldatud isikute kojupöördumise keelamist vastavalt 8. septembri 2003. aasta koduvägivalda käsitleva muudetud seaduse (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*) artikli 1 lõikele 1, avaldused selliste keeldude pikendamiseks vastavalt sama seaduse artikli 1 lõikele 2 ning selliste meetmete suhtes esitatud edasikaebused;

kui ei ole konkreetselt teisiti sätestatud, kuulub territoriaalne pädevus ringkonnakohtule:

1. kohus, kelle tööpiirkonnas asub perekonna eluase;

2. kui vanemad elavad lahus, siis kohus, kelle tööpiirkonnas asub selle vanema elukoht, kelle juures alaealised lapsed tavaliselt elavad, kui hooldusõigust teostatakse ühiselt, või kohus, kelle tööpiirkonnas asub selle vanema elukoht, kes teostab nimetatud hooldusõigust üksinda;

3. muudel juhtudel kohus, kelle tööpiirkonnas on selle isiku elukoht, kes ei ole menetlust algatanud.

Ühisavalduste korral valivad pooled ühe või teise poole elukohajärgse kohtu.

Kui vaidlus on seotud ainult abikaasa elatise, osalemisega laste ülalpidamises ja üleskasvatamises, abielukulude kandmises osalemisega või kiireloomuliste ja ajutiste meetmetega registreeritud kooselu lõpetamise korral, võib pädev olla kohus, kelle tööpiirkonnas asub elatist saava abikaasa või endise partneri või laste hooldamise eest põhiliselt vastutava vanema elukoht, isegi kui lapsed on täiskasvanud.

Territoriaalse pädevuse määramise aluseks on elukoht avalduse esitamise kuupäeval või lahutusajajade puhul esialgse avalduse esitamise kuupäeval.

Laste hooldusõiguse ja suhtlusõigustega seotud tasuta õigusabi avaldused: pädev on kohus, kelle tööpiirkonnas laps elab või eeldatavasti elab.

Lahutus ja lahusel ja nende tagajärjed: pädev on kohus, kelle tööpiirkonnas on abikaasade alaline elukoht või selle puudumisel kohus, kelle tööpiirkonnas elab kostja või vastastikusel kokkuleppel lahutuse korral – üks abikaasadest.

Pärimine: pädev on see kohus, kelle tööpiirkonnas asus pärandaja viimane elukoht.

Üürilepingud: pädev on vara asukohajärgne kohus.

Tööõiguse küsimused: pädev on töökohajärgne kohus. Teatavatel juhtudel, kui tööandja esitab hagi teises liikmesriigis elava töötaja vastu, on pädev töötaja elukohajärgne kohus.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Luksemburgi õigusaktid sisaldavad sätteid kohtualluvuse kokkuleppimise kohta, mille kohaselt määravad lepingu pooled kindlaks konkreetse kohtu, kes hakkab lahendama nende vahel tekkivaid vaidlusi.

Sellised sätted on eriti kasulikud juhul, kui tegemist on vaidlusega, mille pooled elavad eri liikmesriikides, sest konkreetsetes asjades pädeva kohtu on võimalik kindlaks määrata juba eelnevalt. Euroopa Liidu liikmesriikide vahel on selliste sätete kehtivuse tingimused reguleeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1215/2012.

Pooled võivad ka kokku leppida, milline kohus on pädev ainult siseriiklike juhtumite korral. Sel juhul võivad pooled anda oma vaidluse lahendamiseks sellisele rahukohtule, kellele nõude summa või territoriaalset pädevust käsitlevate eeskirjade alusel üldjuhul pädevus puuduks. Poolte kokkulepe võib olla selgesõnaline või lihtsalt tuleneda asjaolust, et kostja ilmub kohtusse ja hakkab esitama oma väiteid, vaidlustamata eelnevalt ja enne vastuväite esitamist asja arutava kohtu pädevust. Pooltel ei ole siiski võimalik valida, milline ringkonnakohtu nende asja arutab, kuna nõude summal põhinevad pädevuseeskirjad kuuluvad avaliku poliitika valdkonda.

Kohtualluvuse kokkuleppimise säte kehtib ainult juhul, kui mõlemad pooled on sellega tõepoolest nõustunud. Tõendid sellise kokkuleppe kohta tuleb esitada vastavalt üldõiguse eeskirjadele.

Teatavatel juhtudel on poolte õigus valida kohut õigusaktidega piiratud. Näiteks tarbijakaitseseaduses (*loi sur la protection juridique du consommateur*) on sätestatud, et õigustühised on sätted, mille eesmärk on takistada tarbijatel kasutada oma õigust pöörduda üldkohtute poole.

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Luksemburgi õiguse kohaselt tegutsevad erikohtud – töökohus, rahukohus üürilepingutega seotud asjade arutamisel, esimese astme halduskohus (*tribunal administratif*), sotsiaalkindlustuse vahekohtu – arutavad esmajoones kõiki nende pädevusse kuuluvaid juhtumeid olenemata nõude summast.

Kuigi rahukohus on üldõiguse kohaselt näiteks pädev tavaliselt ainult siis, kui nõude summa on alla 10 000 euro, ei kohaldata seda piirmäära üürilepingutega seotud vaidluste korral.

Territoriaalne pädevus

Territoriaalse pädevuse põhireegel

Kuigi tavaliselt on pädev kostja elukohajärgne kohus, on seoses erikohtutega kehtestatud erandeid.

Näiteks pädev töökohus on üldjuhul pigem töökohajärgne kohus, mitte ühe poole elukohajärgne kohus. Samamoodi tuleb üürivaidluse korral pöörduda kohtusse, kelle tööpiirkonnas asub üüritud vara.

Seda probleemi ei teki esimese astme halduskohtu või sotsiaalkindlustuse vahekohtu puhul, sest nende pädevus hõlmab kogu Luksemburgi Suurhertsogiriigi territooriumi.

Erandid põhireeglist

Erikohtutel on ainult neile sõnaselgelt antud pädevus ning reeglina ei ole pooltel võimalik valida muud kohut peale õigusaktidega ette nähtud kohtu.

Seda laadi pädevust käsitletakse sageli kui avaliku poliitika küsimust (näiteks tööõiguse asjade korral), mis tähendab, et isegi kui pooled ei esita pädevuse suhtes vastuväidet, peab kohus oma pädevuse puudumist kaaluma omal algatusel. Nagu eespool selgitatud, tehakse sellest põhimõttest erand rahukohtu juhtudel, kui nõude summa ületab pädevust ja poolte vahel on sõnaselge või vaikiv kokkulepe. Sellisel juhul ei ole rahukohtul võimalik pädevuse omaksvõtmisest keelduda.

Seotud lingid

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Seotud dokumendid

Kohtukorraldus(147 kb) **(147 Kb)**

Viimati uuendatud: 10/01/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.